

Priručnik za donošenje rodno proračuna u okviru fondova EU-a

EIGE je izradio internetski priručnik namijenjen primjeni rodno proračuna kao alata za oblikovanje rodno osviještene politike u okviru postupaka povezanih s fondovima EU-a.

Kome je priručnik namijenjen?

- upravljačkim tijelima uključenima u planiranje fondova EU-a;
- posredničkim tijelima koja provode projekte financiranja iz fondova EU-a;
- tijelima za rodnu ravnopravnost;
- osoblju koje se na razini EU-a bavi fondovima EU-a.

© Chiara Luxardo

Što sadržava priručnik?

© Amnaj Khetsamtip/Shutterstock.com

Prva su tri odjeljka namijenjena uvodu u pojam rodno proračuna te se u njima razmatra njegova važnost za fondove EU-a. U četvrtom se odjeljku opisuje 11 praktičnih alata za donošenje rodno proračuna povezanih sa sljedećim područjima:

- regulatornim okvirom EU-a;
- planiranjem na nacionalnoj i podnacionalnoj razini te podrškom na razini projekta;
- izvješćivanjem, praćenjem i ocjenjivanjem.

Svakim od alata naglašavaju se dobre prakse država članica EU-a i utvrđuju poveznice s relevantnim uredbama o fondovima EU-a, čime se korisnicima pomaže da saznaju zašto treba primjenjivati taj alat i u kojim slučajevima. EIGE-ov priručnik za donošenje rodno proračuna dostupan je na 22 jezika EU-a.

Zašto je priručnik za donošenje rodno proračuna izrađen u okviru fondova EU-a?

Fondovi EU-a među glavnim su alatima EU-a namijenjenima smanjenju rodno jaza i rodne neravnopravnosti. Rodna ravnopravnost ugrađena je u pravne okvire i okvire politike fondova kao ključno „horizontalno načelo“. To znači da je rodna ravnopravnost sastavni element svih ciljeva politike povezanih s fondovima EU-a.

Donošenjem rodno proračuna u okviru fondova EU-a moglo bi se:

- postići usklađenost s pravnim zahtjevima EU-a;
- promicati odgovornost, usmjerenost na rezultate i djelotvornost u financijskom planiranju fondova EU-a i upravljanju njima;
- povećati transparentnost poticanjem sudjelovanja žena i muškaraca u proračunskim postupcima;
- pridonijeti ostvarivanju ciljeva EU-a u pogledu održivog rasta, zapošljavanja i socijalne kohezije te dobrobiti građana EU-a;
- unaprijediti ravnopravnost žena i muškaraca bez obzira na njihove različitosti.

Pojedinosti o svih 11 alata:

Alat 1.

Fondovi i regulatorni okvir EU-a u području rodne ravnopravnosti

U ovom se alatu opisuju glavne politike i ciljevi EU-a u pogledu rodne ravnopravnosti koji su relevantni za fondove EU-a. Njime se želi pružiti podrška državama članicama i upravljačkim tijelima s ciljem usklađivanja njihova planiranja i provedbe programa financiranih iz fondova EU-a sa strategijama i regulatornim okvirima EU-a u području rodne ravnopravnosti.

Alat 2.

Analiza rodne neravnopravnosti i rodno utemeljenih potreba na nacionalnoj i podnacionalnoj razini

U okviru ovog alata pružaju se smjernice za analizu rodne neravnopravnosti i različitih potreba žena i muškaraca u programima financiranim iz fondova EU-a. Provedbom rodne analize osigurava se da će planiranje:

- biti utemeljeno na dokazima;
- biti izrazito kvalitetno i djelotvorno;
- promicati rodnu ravnopravnost te biti usmjereno na žene i muškarce slabijeg imovinskog stanja ili u nepovoljnom položaju.

Alat 3.

Provođenje rodne ravnopravnosti u ciljevima politike i posebnim ciljevima/mjerama

Ovim se alatom mogu služiti države članice pri izradi sporazumâ o partnerstvu i upravljačka tijela na nacionalnoj i podnacionalnoj razini pri izradi operativnih programa, u cilju promicanja ravnopravnosti svih žena i muškaraca u cijelom EU-u, bez obzira na njihove različitosti.

Alat 4.

Koordinacija među fondovima EU-a radi bolje ravnoteže između poslovnog i privatnog života

Ovim se alatom razmatra kako se različiti fondovi mogu koordinirano upotrebljavati da bi se poboljšala ravnoteža između poslovnog i privatnog života. Mogu ga upotrebljavati upravljačka tijela uključena u planiranje fondova EU-a na nacionalnoj i podnacionalnoj razini. Trebalo bi ga upotrebljavati pri izradi sporazumâ o partnerstvu u svrhu određivanja kombinirane upotrebe fondova na razini sporazuma o partnerstvu i u svrhu određivanja tih kombinacija na razini operativnog programa.

Na razini EU-a može se upotrebljavati i za praćenje napretka u kontekstu Direktive o ravnoteži između poslovnog i privatnog života te, u općenitijem smislu, za financiranje ostvarivanja jednakih prava i mogućnosti žena i muškaraca za zapošljavanje na tržištu rada.

Alat 5.

Partnerstva i višerazinsko upravljanje – utvrđivanje relevantnih partnera, uloge stručnjaka za rodna pitanja i sastava odborâ za praćenje

Ovim bi se alatom upravljačka tijela mogla služiti kako bi osigurala:

- da relevantni dionici, posebno stručnjaci za rodna pitanja, budu uključeni u postupke planiranja i praćenja fondova EU-a; i
- da sve organizacije uključene u osmišljavanje i provedbu programa financiranih iz fondova EU-a uključe rodnu analizu u svoje poslovanje.

Partneri fondova EU-a usmjeravaju planiranje i provedbu programa, nadziru izvršavanje programa i odobravaju kriterije za odabir projekata i planove za ocjenu. Njihova je uloga osigurati kvalitetu postupaka u okviru fondova EU-a i njihovu usklađenost s općim ciljevima EU-a i država članica.

Alat 6.

Izrada kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja za unaprjeđenje rodne ravnopravnosti

Ovaj će vam alat omogućiti da:

- utvrdite posebne kvantitativne i kvalitativne pokazatelje za unaprjeđenje rodne ravnopravnosti na temelju već utvrđenih zajedničkih pokazatelja za svaki fond. Time će se državama članicama i EU-u omogućiti da prate doprinos fondova postizanju rodne ravnopravnosti; i
- uskladite te pokazatelje s nacionalnim prioritetima u pogledu ravnopravnosti. Također će državama članicama omogućiti da prate doprinos fondova konkretnim nacionalnim prioritetima u pogledu ravnopravnosti.

Ovim bi se alatom mogla služiti upravljačka tijela na nacionalnoj i podnacionalnoj razini pri izradi operativnih programa, u cilju promicanja ravnopravnosti svih žena i muškaraca, bez obzira na njihove različitosti. Ovaj je alat ključan za osiguravanje rodno osjetljivih podataka za godišnji pregled uspješnosti i relevantnih informacija za odbor za praćenje te za srednjoročne i *ex post* evaluacije.

Alat 7.

Utvrđivanje rodno osjetljivih kriterija za odabir projekata

Ovim se alatom mogu služiti upravljačka tijela i odbori za praćenje kako bi pružili podršku osmišljavanju rodno osjetljivih projekata i utvrdili kriterije rodne ravnopravnosti za odabir projekata. Ta je podrška ključna za osiguravanje uključivanja rodne ravnopravnosti kao horizontalnog načela u sve aktivnosti fondova EU-a.

Alat 8.

Praćenje dodjele sredstava za rodnu ravnopravnost (dostupno u kasnijoj fazi)

Ovaj se alat može upotrebljavati kao sustav za praćenje potrošnje povezane s ciljevima u pogledu rodne ravnopravnosti u okviru programa financiranih iz fondova EU-a. U okviru alata pružaju se informacije o financiranju ciljeva u pogledu rodne ravnopravnosti u okviru programa financiranih iz fondova EU-a, čime se fondovi EU-a povezuju s politikama EU-a i ciljevima održivog razvoja, posebno s pokazateljem ciljeva održivog razvoja 5.c.1. (o zemljama sa sustavima za praćenje i objavljivanje dodijeljenih sredstava za rodnu ravnopravnost). Ovim bi se alatom mogla služiti upravljačka tijela u fazi planiranja proračuna i tijekom faze provjere i ocjene rashoda, koja čini dio godišnjih izvješća o provedbi.

Alat 9.

Uključivanje rodno osviještenih politika u izradu projekta

Ovaj će vam alat pomoći da prenesete ciljeve i pokazatelje u pogledu rodnih pitanja iz sporazumâ o partnerstvu i operativnih programa na razinu projekta. Namijenjen je upravljačkim tijelima na nacionalnoj i podnacionalnoj razini za upotrebu tijekom faza planiranja, provedbe i praćenja projekta. Upravljačka tijela mogu ga upotrebljavati i kako bi osigurala smjernice lokalnim dionicima i provoditeljima projekata.

Ovim se alatom podržava provedba rodno osjetljivih kriterija i postupaka za odabir projekata.

Alat 10.

Uključivanje rodne perspektive u postupke ocjene i praćenja

Ovim se alatom upravljačka tijela i odbori za praćenje mogu služiti za utvrđivanje „plana ocjenjivanja“, među ostalim za srednjoročne i *ex post* ocjene.

U planu ocjenjivanja navodi se način ocjenjivanja programa, među ostalim u smislu rodnih ciljeva i pokazatelja. Plan uključuje redovitu ocjenu programâ, namijenjenu poboljšanju kvalitete provedbe i lakšem osmišljavanju sljedeće programske faze, uz srednjoročnu ocjenu 2024. i *ex post* ocjenu svakog programa 2029. godine. U svim bi se ocjenama trebali promotriti i aspekti programa povezani s rodnom ravnopravnošću.

Alat 11.

Izvjешćivanje o potrošnji sredstava za rodnu ravnopravnost

U ovom se alatu predstavljaju najdjelotvorniji pristupi praćenju rashoda povezanih s rodnom ravnopravnošću:

- financijska rodna revizija proračuna;
- praćenje dodijeljenih financijskih sredstava za promicanje rodne ravnopravnosti (vidjeti opis alata 8.);
- analiza raspodjele rashoda povezanih s rodnim pitanjima.

Ovim bi se alatom trebala služiti upravljačka tijela tijekom faze provjere i ocjene rashoda, koja čini dio godišnjih izvješća o provedbi.

Europski institut za ravnopravnost spolova

Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE) centar je znanja EU-a o rodnoj ravnopravnosti. EIGE podržava oblikovatelje politika i sve relevantne institucije u njihovim nastojanjima da ostvare ravnopravnost žena i muškaraca u cijeloj Europi, pružajući im posebno stručno znanje te usporedive i pouzdane podatke o rodnoj ravnopravnosti u Europi.

© Europski institut za ravnopravnost spolova, 2020.

Umnožavanje je dopušteno uz uvjet navođenja izvora.

Podatci za kontakt

<http://eige.europa.eu/>

[facebook.com/eige.europa.eu](https://www.facebook.com/eige.europa.eu)

twitter.com/eurogender

[youtube.com/user/eurogender](https://www.youtube.com/user/eurogender)

<https://www.linkedin.com/company/eige>

eige.sec@eige.europa.eu

+370 52157444

Europski institut za ravnopravnost spolova
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilnius
Litva

Ured za publikacije
Europske unije